

Zeitschrift: Igl Ischi : organ della Romania (Societat de Students Romontschs)

Herausgeber: Romania (Societat de Students Romontschs)

Band: 60 (1975)

Heft: 4

Artikel: Igl onn economic 1974

Autor: Derungs, Bernard

DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-882390>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 30.07.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Igl onn economic 1974

da Bernard Derungs

Igl onn 1974 ha schau anavos clars segns d'ina midada conjunturala. Suenter onns d'ina continuada carschen passein nus en ina fasa da stabilisaziun economica ni forsa schizun da recessiun. Alla fin digl onn sepre-senta in maletg nunusitau. Ina certa tema sefa valer. La generaziun pli veglia avertescha cun regurdientschas ad onns passai. Biars teman che era els savessien vegnir tuccai dalla recessiun. Las novas da reducziun dil temps da lavour, da relaschadas da luvrers ed emploiai, da concuors da fatschentas ed outras nutreschan quella tema. Il consument vegn pli cun-scients enten cuntentar ses basegns. Igl ei da sperar che quella tema meini buc tier ina psicosa, pertgei lezza fuss davera in prighel. La crisa dils anno 1929 ei stada per part il resultat dalla psicosa.

Situaziun alla fin 1973

Sco ils onns precedents ei era 1973 stau in onn da conjunctura aulta. Fer-ton che la carschen dil product social real ei sminuida, ei la damonda per forzas da lavour stada gronda sco vidavon. Las pagas ein carschidas vina-von cun la consequenza ch'igl alzament dils prezis ei continuaus. Grazia alla buna situaziun conjunturala internaziunala han biaras fatschentas industrialas svizras saviu registrar in bien andament dallas empustaziuns. Per 1974 eis ei denton da spitgar ch'il progress conjunctural laschi suen-ter considerablamein ellas tiaras industrialas. Il secalmar dalla conjunctura internaziunala, la malsegirtad silla fiera dil petroli e da materias primas e la prolungaziun dils conclus partenent las mesiras conjunturalas vegnan a sbassar vinavon il carschament real dil product social svizzer. La reducziun dalla carschen economica vegn a sefar valer sin tuts secturs principals dall'economia interna.

In problem cardinal alla sava digl onn ei l'inflaziun. La carischia ei car-schida 1973 pli fetg che zacu. Quei ei buca d'attribuir en emprema lingia a facturs conjuncturals interns, mobein agl enorm alzament dil prezi sil pe-troli. L'imporzonza che l'inflaziun ha sil svilup economic ei il motiv che nus lein dar in sguard pli detagliau sin quei fenomen. L'inflaziun e sco re-flex il carschament dils prezis ein daventai dapi la secunda uiara mundia-

la in problem digl entir mund. La Svizra ei medemamein vegnida cumpligliada en quellas tendenzas inflaziunaras, per part tras influenzas externas, mo per part era ord atgna culpa. La carischia ha adina priu tier dapi 1960 e cuntonschiu ils davos onns dimensiuns alarmontas. Igl ei perquei capeivel ch'il problem da cumbatter l'inflaziun gauda oz prioritat ella politica economica. Remarcabel eis ei denton che tuttas stentas per cumbatter efficaciamein la carischia han fritgau pauc ni nuot e quei schizun en stadi che possedan in vast instrumentari per politica economica. Il motiv schai tenor prof. Kneschaurek, delegau dil Cussegl federal per damondas conjunturalas, buca ella inhabilitad dil stadi d'applicar las mesiras adequatamein. Ins emblida che l'inflaziun ei atgnamein il resultat dils giavischs ch'ein pli aults che las pusseivladads realas d'ademplir quels. Ins pretenda pli grondas entradas en fuorma da pagas, gudogns da fartschenta, tscheins da capital etc., ins damonda suenter pli bia beins che quei ch'ins ha scaffiu, ins pretenda dil stadi dapli che quei ch'el ei tenor sias finanzas el cass da prestar. Aschiditg che las pretensiuns ein exageradas, san ins buca spitgar enzatgei cuzzeivel dil combat encunter l'inflaziun.

La situaziun nova e pauc legreivla sil sectur d'energia alla fin da 1973 ei aunc en buna memoria. Las tiaras arabas han duvrau lur petroli sco arma ella crisa dil Proxim Orient. Las restricziuns digl export dil petroli han caschunau en las tiaras industrialas mesiras sco il scamond da carrar las dumengias e la contingentaziun dil benzin. El medem temps ch'ins ha slargau las restricziuns da furniziun, ei il prezi dil petroli vegnius alzaus massivamein. La situaziun da partenza pigl onn 1974 ei semidada radicalmein visavi ils onns precedents.

Decuors conjunctural

La fasa d'expansiun furiosa ei vargada. Las tendenzas da carschament tschessan ed en enqual branscha ei il svilup recessivs. Ina nova fasa da svilup ha entschiet, ina fasa che dat all'economia bia pli pintgas pusseivladads da carschament che tochen dacheu. Ei va els proxims onns per seconsolidar e mantener la posiziun acquistada cun minimas pusseivladads d'extensiun. Igl augment dalla scartezia da resursas sco energia, materias primas e per part era las victualias vegn a limitar las pusseivladads da carschament dall'economia dalla vart dalla producziun. Decisivs per il decuors dalla conjunctura ei era il svilup dalla populaziun. Da quella

vart ein ils impuls da carschament egl avegnir bia pli pigns che tochen da-cheu. Il pievel svizzer crescha buca pli ord atgna forza, quei vul dir senza naturalisaziuns ed acquist dil dretg da burgheis entras maridaglia.

En la pli gronda part dallas tiaras industrialas ei la conjunctura secalmada 1974. Il product social real ei carschius en Svizra mo aunc per ca. 1% paregliau cun 3,5% gl'onn avon e 5,8% ils 1972. La reducziun ei oravontut d'attribuir al schar suenter dalla damonda interna, ferton ch'igl export ei aunc adina ferms. Malgrad la malsegirtad sil sectur dallas valutas ha l'industria d'export giu bien esit. Ils cuors dallas valutas han era suenter gl'onn turbulent 1973 buca anflau ruaus. La valeta dil franc svizzer ei car-schida cuntuadamein e daventada la pli ferma valuta dil mund. La valeta dil dollar american visavi il franc ei sesbassada duront igl onn da 3,25 sin 2,60. Schizun il marc tudestg ei sesbassaus visavi il franc.

La viulta dil svilup economic ha caschunau bia concuors, moratoris e serradas da menaschis. Il diember dils concuors ei carschius 1974 visavi gl'onn precedent da 468 sin 616. Fatschentas giuvnas ch'ein vegnidias fundadas ils davos onns, mo era interpresas pli veglias han da sbatter cun difficultads. Ils motivs ein da fatschenta tier fatschenta differents. En emprema lingia ston ins numnar la munconza da habilitad da concurrenza. Vitier vegn che bia interpresas han buca ina sufficienta diversificaziun da lur products. A fatschentas cun memia pintga atgna finanziaziun caschunan las restricziuns da credit difficultads. En tut priu selai constatar che las difficultads da bia interpresas ein la cuolpa dils menaders per munconza da planisaziun e disposiziun a dretg temps.

Inflaziun

Igl onn 1974 ein ils prezis puspei carschi ad in niev record. Ellas tiaras dalla OECD ei la carischia s'augmentada sin 14,5%, ferton che quella era gl'onn avon aunc «mo» 7,7%. Paregliau cun las otras tiaras stat la Svizra cun 9,7% suenter la Republica federala tudestga sil secund meglier plaz. 1973 ha la rata d'inflaziun en Svizra contonschiu 8,7%. Ord quellas cefras seresulta che la posiziun dalla Svizra ei migliurada en cumparegliazion cugl exterior. Quei resultat ei respectabels, astga denton buca vegnir sur-valetaus. Il carschament dils prezis ei paregliaus cun pli baul aunc fetg aults. Ratas d'inflaziun da duas cefras ein signals d'alarm e pretendan prioritad ella politica conjunturala. La carischia dils onns precedents era

motivada d'in surpli dalla damonda. Ils 1974 secatta la fontauna principala dall'inflaziun el carschament enorm dils prezis da products da petroli e materias primas sco era egl alzament dallas pagas.

Petrodollars

Alla fin digl onn 1973 eran las consequenzas digl alzament dil prezi sil petroli aunc buca surveseivlas. La situaziun ei ussa secalmada. Restai ein ils aults prezis che han caschunau ina buna part dall'inflaziun digl onn 1974. Aunc in auter aspect ei sesclarius duront igl onn. Il quaterdubel prezi sil petroli ha dau allas tiaras d'export daners en abundonza, daners sco sablev el desiert. Quellas tiaras ein tut anetg vegnidias confruntadas cul problem, tgei pigliar a mauns cun tonta rihezia. Cun quels daners san elles importar products per lur populaziun, migliurar l'economia interna ni era investar en tiaras industrialas. Allas tiaras industrialas caschunan las milliardas che van els mauns dils scheichs in pigiurament dalla bilanza da pagament sco era ina pressiun sils cuors dallas valutas. Ils gudogns che las tiaras fan cun la vendita da petroli vegnan per gronda part puspei investai egl occident. Las tiaras industrialas drovan daners ed ein perquei buca a priori encunter talas investiziuns. Mo quels petrodollars muntan apparentamein in prighel per l'economia, perquei che las investiziuns ein da cuort termin e l'industria drova capital per pli liung temps. En singuls cass ein las tiaras dils scheichs separticipadas da grondas interpresas egl occident. Il risico dils petrodollars vegn a tschessar egl avegnir, pertgei pli grondas che las investiziuns da petrodollars ein e pli gronds ch'igl interess dallas tiaras dil petroli daventa che l'economia dallas tiaras industrialas prospereschi. Era sche las difficultads culs petrodollars astgan buca vegnir sutvaletadas, exista tuttina negin motiv da dramatisar.

Sectur da construcziun

Ell'industria da construcziun che ha 1973 aunc giu ina flurizun ella construcziun da habitaziuns ei la roda sevulta. Las investiziuns astgassen eser sminuidas 1974 real per entuorn 10%. Las difficultads sin quei sectur san ins buca surveser pli. Quei process da recessiun savess haver schliautas consequenzas sill'entira economia. La reducziun dallas investiziuns ha oravontut tuccau la producziun da habitaziuns. Buca aschi marcanta ei la recessiun tiels baghetgs industrials e la construcziun bassa dil maun

public. La sminuaziun dallas investiziuns ston ins per ina buna part attribuir alla politica monetara e da credit dallas autoritads. Mo era la carischia sil sectur da construcziun ha gidau a restrenscher la damonda. Il carschament dils prezis ei buca il davos la culpa che projects da baghetgs industrials ein vegni refretgs ni strihai. Igl alzament cuntuau dils tscheins da habitaziuns novas ei la consequenza dalla carischia sil sectur da construcziun. Il resultat semanifestescha el fatg che il diember dallas habitaziuns buca schadas vi vegn adina pli aults. Ed igl ei simtomatic che varga 70% da quellas ein habitaziuns novas.

La Svizra sesanfla buca persula cun quei problem. La Germania, la Frontscha e la Suezia han era il diember dallas habitaziuns vitas che crescha ad in crescher e contonscha dimensiuns che negin havess aunc avon paucs onns cartiu per pusseivel.

Occupaziun

En quasi tuttas tiaras industrialisadas ei la quota dils disoccupai carschia da 1974. L'economia svizra perencunter sa alla fin digl onn 1974 selegrar d'ina occupaziun cumpleina. Cun 600–700 disoccupai ei la situaziun aunc adina fetg buna. En buns onns economics da pli baul eran quellas cefras pli aultas: 1950 pli che 9500, 1960 ca. 1200. Quella situaziun favoreivla alla fin 1974 ei d'attribuir per part al fatg che la Svizra ha exportau la disoccupaziun. Luvrers jasters che han piars lur plazza retuornan en lur patria. La reducziun da 40 000 stagionaris cumprova quei fatg claramein. Malgrad igl ault nivo d'occupaziun san ins buca surveser las difficultads en certas branschas sco l'industria da construcziun, d'automobils, il turissem. In sguard sin la situaziun en nossa tiara vischina, la Germania, muossa in maletg fetg different. Il diember dils disoccupai ei carschius 1974 da ca. 350 000 sin in milliun. Capeivel che quella situaziun fa grevs quitaus al pievel tudestg. Els Stadis Uni dall'America ei la quota dils disoccupai alla fin 1974 schi aulta sco aunc mai dapi 13 onns. Entuorn 6,5 milliuns personas ein senza lavur. L'economia svizra gauda alla fin da 1974 ina gada da pli ina situaziun preferida.